

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

20. oktoober 2022 *

Eelotsusetaotlus – Õigusaktide ühtlustamine – Direktiiv 2009/65/EÜ – Vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjad (eurofondid) – Eurofondide valitsejad – Investorite teavitamisega seotud kohustused – Artikkel 72 – Kohustus ajakohastada „prospekti olulisi andmeid“ – Ulatus – Artikli 69 lõige 2 – I lisa A loendis nimetatud teave – Fondivalitseja organi koosseis – Artikli 99a punkt r – Liikmesriikide õiguskorda ülevõtmine – Riigisisese õigusnormid, mis laiendavad olukordi, mille korral võib tuvastada prospekti ajakohastamisega seotud rikkumise ja määrata selle eest karistuse

Kohtuasjas C-473/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sofiyski Rayonen sadi (Sofia rajoonikohus, Bulgaaria) 17. septembri 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. septembril 2020, menetluses

„Invest Fund Management“ AD

versus

Komisiya za finansov nadzor,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Arabadjiev, Euroopa Kohtu asepresident L. Bay Larsen esimese koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud P. G. Xuereb, A. Kumin ja I. Ziemele (ettekandja),

kohtujurist: A. M. Collins,

kohtusekretär: ametnik M. Siekierzyńska,

arvestades kirjalikku menetlust ja 26. jaanuari 2022. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- „Invest Fund Management“ AD, esindajad: *advokati* I. Antov, S. Dobrev, I. Georgiev, B. Karadzhev, M. Mitkova, T. Nacheva, S. Nedev, B. Teknedzhiev ja V. Tokushev,
- Komisia za finansov nadzor, esindajad: B. Gercheva, A. Giorchev, L. Valchovska ja M. Vasileva,

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja S. Heimerl,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* F. Meloncelli,
- Luksemburgi valitsus, esindajad: A. Germeaux ja T. Uri,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Auvret, C. Georgieva, J. Rius Riu ja H. Tserepa-Lacombe,
- Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA), esindajad: F. Barzanti, G. Filippa ja R. Vasileva Hoff,

olles 31. märtsi 2022. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT 2009, L 302, lk 32), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiviga 2014/91/EL (ELT 2014, L 257, lk 186) (edaspidi „direktiiv 2009/65“), artikli 69 lõiget 2, artiklit 72 ja artikli 99a punkti r.
- 2 Taotlus on esitatud „Invest Fund Management“ AD (edaspidi „IFM“) ja Komisja za finansov nadzori (finantsjärelevalve komisjon, Bulgaaria, edaspidi „KFN“) vahelises kohtuvaidluses rahalise sanktsiooni üle, mis määrati IFMile seetõttu, et ta ei täitnud kohustust ajakohastada prospekti, mis puudutas tema valitsetavat, vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjat (eurofond).

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2009/65 põhjendustes 3, 4, 15, 58, 59, 61 ja 69 on märgitud:
 - „(3) Eurofonde reguleerivad siseriiklikud õigusaktid tuleks kooskõlastada, et ühtlustada ettevõtjate konkurentsitingimused ühenduse tasandil, kusjuures samal ajal tuleks tagada osakuomanike tõhusam ja ühtlasem kaitse. Selline kooskõlastamine hõlbustab eurofondide osakute vaba liikumise piirangute kõrvaldamist ühenduses.
 - (4) Võttes arvesse kõnealuseid eesmärke, on soovitav liikmesriikides asutatud eurofondide puhul ette näha ühised tegevusloa andmise, järelevalve, struktuuri ja äritegevuse põhinõuded ning teave, mille avaldamist eurofondidelt nõutakse.

[...]

(15) Üldjuhul peaks päritoluliikmesriigil olema võimalik kehtestada käesolevas direktiivis sätestatud rangemad nõuded, eelkõige seoses tegevusloa andmise tingimuste, usaldatavusnormatiivide täitmise nõuete ning aruandluse ja prospektiga.

[...]

(58) Liikmesriigid peaksid tegema selget vahet reklaamiteadete ja käesoleva direktiiviga kehtestatud kohustusliku investoritele avalikustatava teabe vahel. Kohustuslik investoritele avalikustatav teave hõlmab investorile esitatavat põhiteavet, prospekti ning aasta- ja poolaasta aruandeid.

(59) Investorile esitatav põhiteave tuleks investoritele esitada eraldi dokumendina tasuta, seda aegsasti enne eurofondi osakute märkimist, et aidata neil langetada teadlik investeerimisotsus. Selline investorile esitatav põhiteave peaks sisaldama üksnes olulist teavet, et teha selliseid otsuseid. Investorile esitatavas põhiteabes sisalduva teabe laad peaks olema täielikult ühtlustatud, et tagada investori asjakohane kaitse ja teabe võrreldavus. Investorile esitatav põhiteave tuleks esitada lühidalt. Piiratud pikkusega üksainus dokument, milles teave on esitatud kindlas järjekorras, on kõige sobivam viis, kuidas saavutada selle esitluse selgus ja lihtsus, mis on vajalik tavainvestoritele ning peaks võimaldama asjakohast võrdlust, eriti investeerimisotsusega kaasnevate kulude ja riskiprofiili võrdlust.

[...]

(61) Investorile esitatav põhiteave tuleks koostada kõigi eurofondide kohta. Fondivalitsejad või vajaduse korral äriühinguna asutatud fondid peaksid esitama investorile esitatava põhiteabe asjaomastele üksustele vastavalt kasutatud levitamismeetodile (otsemüük või vahendasmüük). [...]

[...]

(69) On vaja veelgi ühtlustada pädevate asutuste volitusi, et käesolevat direktiivi saaks kõigis liikmesriikides rakendada ühetaoliselt. Ühtsed miinimumvolitused, mis vastavad nendele, mis on antud pädevatele asutustele muude ühenduse finantsteenuseid käsitlevate õigusaktidega, peaksid tagama järelevalve tõhususe. Lisaks peaksid liikmesriigid kehtestama õigusnormid karistuste (mis võivad hõlmata kriminaal- ja halduskaristusi) ning haldusmeetmete kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi rikkumise korral. Liikmesriigid peaksid võtma vajalikud meetmed nende karistuste rakendamiseks.“

4 Direktiivi artikli 1 lõikes 7 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks käesoleva peatüki kohaldamist, võib liikmesriik kehtestada oma territooriumil asutatud eurofondide suhtes käesolevas direktiivis sätestatud nõuetest rangemad nõuded või lisanõuded, tingimusel et need on üldkohaldatavad ega ole vastuolus käesoleva direktiiviga.“

5 Direktiivi artikli 2 lõike 1 punktid b ja s on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

b) „fondivalitseja“ – äriühing, kelle korrapäraseks majandustegevuseks on eurofondi, st lepinguliste fondide või äriühinguna asutatud fondide valitsemine (eurofondi ühisportfelli haldamine);

[...]

s) „juhtorgan“ – fondivalitseja, äriühinguna asutatud fondi või deponooriumi lõpliku otsustusõigusega organ, mis hõlmab järelevalve- ja juhtimisülesandeid või üksnes juhtimisülesandeid, kui kõnealused kaks ülesannet on teineteisest eraldatud. Kui fondivalitsejal, äriühinguna asutatud fondil või deponooriumil on siseriikliku õiguse järgi eriomaste ülesannetega erinevad organid, siis kohaldatakse käesolevas direktiivis juhtorgani või järelevalveülesannet täitva juhtorgani suhtes sätestatud nõudeid ka fondivalitseja, äriühinguna asutatud fondi või deponooriumi muude organite nendele liikmetele, kellele vastav ülesanne on kohaldatava siseriikliku õigusega määratud, või juhtorgani või järelevalveülesannet täitva juhtorgani asemel kõnealustele liikmetele;

[...]“.

6 Direktiivi artikli 68 lõike 1 punktis a on nähtud ette:

„Äriühinguna asutatud fond, samuti fondivalitseja iga tema valitsetava lepingulise fondi kohta, avaldavad järgimise teabe:

a) prospekt“.

7 Direktiivi 2009/65 artikli 69 lõiked 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Prospekt sisaldab teavet, mis võimaldab investoritel neile pakutavat investeeringut ning eelkõige sellega seotud riske teadlikult hinnata.

Prospekt sisaldab selgesõnalist ja hõlpsasti mõistetavat selgitust fondi riskiprofiili kohta, sõltumata instrumentidest, millesse investeeritakse.

Prospekt sisaldab kas:

a) ajakohastatud tasustamispoliitika üksikasju, sealhulgas tasu ja hüvitiste arvutamise viisi kirjeldus, tasu ja hüvitiste määramise eest vastutavad isikud, sealhulgas töötasukomisjoni koosseis, kui selline komisjon on olemas, või

b) tasustamispoliitika kokkuvõtet ja avaldust, et ajakohastatud tasustamispoliitika üksikasjad, sealhulgas tasu ja hüvitiste arvutamise viisi kirjeldus, tasu ja hüvitiste määramise eest vastutavad isikud, sealhulgas töötasukomisjoni koosseis, kui selline komisjon on olemas, on esitatud veebisaidil (sealhulgas viide kõnealusele veebisaidile) ning et taotluse korral tehakse tasuta kättesaadavaks paberkoopia.

2. Prospekt sisaldab vähemalt I lisa A loendis esitatud teavet, juhul kui kõnealune teave juba ei sisaldu artikli 71 lõike 1 kohaselt prospektile lisatud fonditingimustes või põhikirjas.“

8 Direktiivi artiklis 71 on sätestatud:

„1. Fonditingimused või äriühinguna asutatud fondi põhikiri moodustab prospekti lahutamatu osa ja lisatakse sellele.

2. Lõikes 1 osutatud dokumente ei ole vaja prospektile lisada juhul, kui investorile on teatatud, et tema nõudmisel saadetakse talle need dokumendid, või talle teatatakse koht, kus ta võib nende dokumentidega tutvuda igas liikmesriigis, kus osakuid turustatakse.“

9 Direktiivi artikkel 72 on sõnastatud järgmiselt:

„Prospekti olulised andmed peavad olema ajakohastatud.“

10 Sama direktiivi artikkel 74 näeb ette:

„Eurofond saadab prospekti koos kõigi selles tehtud muudatustega ning ka aastaaruanded ja poolaastaaruanded eurofondi päritoluliikmesriigi pädevatele asutustele. Eurofond esitab kõnealused dokumendid nõudmisel fondivalitseja päritoluliikmesriigi pädevatele asutustele.“

11 Direktiivi 2009/65 artikli 75 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Investorile esitatakse nõudmisel prospekt ning viimati avaldatud aasta- ja poolaastaaruanne tasuta.

2. Prospekti võib esitada püsival andmekandjal või veebisaidil. Kui investor nõuab, esitatakse talle paberandjal prospekt tasuta.“

12 Direktiivi artikli 78 lõigetes 1–3 ja 5 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid nõuavad, et äriühinguna asutatud fond ning fondivalitseja (iga oma valitsetava lepingulise fondi kohta) koostavad lühikese dokumendi, mis sisaldab investoritele esitatavat põhiteavet. Käesolevas direktiivis osutatakse kõnealusele dokumendile kui „investorile esitatav põhiteave“. Kõnealuses dokumendis kasutatakse ühes artikli 94 lõike 1 punktis b osutatud keeles selgelt sõnu „investorile esitatav põhiteave“.

2. Investorile esitatav põhiteave hõlmab asjaomase eurofondi peamisi näitajaid käsitlevat asjakohast teavet, mis esitatakse investoritele nii, et investorid suudaksid piisavalt mõista neile pakutava investeerimistoote olemust ja tootega seotud riske, et teha põhjendatud investeerimisotsuseid.

3. Investorile esitatav põhiteave [sisaldab] asjaomase eurofondi kohta järgmis[i] olulisi andmeid]:

a) eurofondi ja eurofondi pädevat asutust identifitseerivad andmed;

b) eurofondi investeerimiseesmärkide ja -poliitika lühikirjeldus;

c) varasemad tulemused või vajaduse korral tulemuste prognoosid;

d) kulud ja seotud tasud ja

- e) investeringu riski/tulu profiil, sealhulgas asjakohased juhised ja hoiatused seoses riskidega, mis on seotud investeringutega asjaomasesse eurofondi.

Loetletud teave peab investorile olema arusaadav viideteta muudele dokumentidele.

[...]

5. Investorile esitatav põhiteave esitatakse lühidalt ja mittetehnilises keeles. See koostatakse ühtses võrdlusi võimaldavas vormis, ja esitatakse nii, et see oleks arusaadav ka mittekutselisele investorile.“ [täpsustatud sõnastus]

- 13 Direktiivi artikli 79 lõige 1 näeb ette:

„Investorile esitatava põhiteabe puhul on tegemist lepinguelse teabega. See on tõene, selge ja mitteeksitav. Investorile esitatav põhiteave on kooskõlas prospekti asjakohaste osadega.“

- 14 Direktiivi artiklis 82 on sätestatud:

„1. Eurofond saadab investorile esitatava põhiteabe ja selles tehtavad muudatused oma päritoluliikmesriigi pädevatele asutustele.

2. Investorile esitatava põhiteabe olulised andmed peavad olema ajakohastatud.“

- 15 Direktiivi 2009/65 artikli 99 lõike 1 esimene ja kolmas lõik ning lõige 6 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Ilma et see piiraks pädevate asutuste järelevalvevolitusi, millele on osutatud artiklis 98, ja liikmesriikide õigust näha ette ja kohaldada kriminaalkaristusi, sätestavad liikmesriigid käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise eest äriühingutele ja füüsilistele isikutele kohaldatavaid halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid käsitlevad eeskirjad ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks.

[...]

Halduskaristused ja muud haldusmeetmed peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

[...]

6. Järgides siseriiklikku õigust, tagavad liikmesriigid, et kõigil lõikes 1 osutatud juhtudel hõlmavad halduskaristused ja muud haldusmeetmed, mida võidakse kohaldada, vähemalt järgmist:

[...]

- e) juriidilise isiku puhul maksimaalne haldustrahv vähemalt 5 000 000 eurot või liikmesriikides, mille rahaühik ei ole euro, vastav summa omavääringus 17. septembri 2014. aasta seisuga, või kuni 10% juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale raamatupidamisaruandele, mille juhtorgan on kinnitanud; [...]

[...]

g) alternatiivina punktidele e ja f, maksimaalne haldustrahv, mis on vähemalt sama suur kui kahekordne kasu, mis saadi õigusrikkumise tulemusel, mille puhul on võimalik kasu kindlaks määrata, isegi kui see ületab punktides e ja f osutatud maksimumsummasid.“

16 Direktiivi artiklis 99a on ette nähtud:

„Liikmesriigid tagavad, et nende poolt käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud õigus- ja haldusnormides on ette nähtud karistused eelkõige järgmistel juhtudel:

[...]

r) äriühinguna asutatud fond või fondivalitseja iga valitsetava lepingulise fondi puhul ei täida korduvalt kohustusi seoses investoritele esitatava teabega, nagu on kehtestatud vastavalt siseriiklikele sätetele, millega võetakse üle artiklid 68–82;

[...]“.

17 Nimetatud direktiivi I lisa sisaldab kahte loendit: A ja B loendit. A loend koosneb kolme veergu jagatud tabelist, millest teine veerg on sõnastatud järgmiselt:

„1. Teave fondivalitseja kohta, muu hulgas selle kohta, kas fondivalitseja päritoluliikmesriik erineb eurofondi päritoluliikmesriigist.

[...]

1.8. Fondivalitseja haldus-, juhtimis- ja järelevalveorganite liikmete nimed ja ametid. Andmed nende põhitegevuse kohta väljaspool äriühinguna asutatud fondi, kui see on tähtis fondivalitseja seisukohast.

[...]“.

Bulgaaria õigus

18 4. oktoobri 2011. aasta investeerimisfondide ja ühiseks investeerimiseks loodud teiste ettevõtjate tegevuse seaduse (zakon za deynostta na kolektivnite investitsionni shemi i na drugi predpriyatiya za kolektivno investirane, DV nr 77) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „investeerimisfondide seadus“) artikkel 1 näeb ette:

„Käesolev seadus reguleerib:

1. ühisinvesteerimisfondide ja fondivalitsejate tegevust;

2. ühiseks investeerimiseks loodud teiste ettevõtjate tegevust;

[...]“.

19 Investeerimisfondide seaduse artikli 56 lõikes 1 on sätestatud, et ühisinvesteerimisfondi prospektis sisalduvate oluliste andmete igakordsel muutmisel tuleb prospekti 14 päeva jooksul ajakohastada ning esitada see sama tähtaja jooksul KFNile.

20 Selle seaduse artikkel 273 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Igäüht, kes rikub või võimaldab rikkuda:

[...]

10. [...] [käesoleva seaduse] artikli 56 lõiget 1, karistatakse rahatrahviga summas 4000 kuni 5 000 000 Bulgaaria leevi (BGN) [(ligikaudu 2000 kuni 2 500 000 eurot)];

[...]

(5) Kui lõikes 1 sätestatud rikkumise paneb toime juriidiline isik või füüsilisest isikust ettevõtja, määratakse järgneva suurusega rahaline sanktsioon:

[...]

10. lõike 1 punktis 10 sätestatud rikkumise eest 10 000 kuni 5 000 000 Bulgaaria leevi [(ligikaudu 5000 kuni 2 500 000 eurot)], korduva rikkumise eest 20 000 kuni 10 000 000 Bulgaaria leevi [(ligikaudu 10 000 kuni 5 000 000 eurot)].“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 21 IFM on Bulgaaria õiguse alusel asutatud aktsiaselts, mille asukoht on Sofias (Bulgaaria), millel on tegevusluba tegutsemiseks fondivalitsejana direktiivi 2009/65 artikli 2 lõike 1 punkti b tähenduses ja mis on kantud KFNi peetavasse registrisse. IFM juhib ja haldab viit eraldiseisvat eurofondi.
- 22 Kontrolli käigus tuvastasid KFNi töötajad, et IFMi juhatuse koosseisu, nagu see oli teada antud Bulgaaria äriregistrile, muudeti 28. augustil 2019, mil registrisse kanti kaks uut liiget, kes ei tegele tegevjuhtimisega ja kellel ei olnud IFMi juhatuses antud ühtegi valitsemisega seotud ülesannet.
- 23 Seetõttu leidsid KFNi töötajad, et IFM oleks pidanud ajakohastama kõigi viie tema valitsetava eurofondi prospekti seaduses ette nähtud 14 päeva jooksul ja hiljemalt 11. septembriks 2019. Kuna ajakohastamine toimus 17. oktoobril 2019, määras KFN viie eraldi otsusega IFMile halduskaristused, s.o viis rahalist sanktsiooni, kusjuures iga sanktsiooni summa oli 10 000 Bulgaaria leevi (ligikaudu 5000 eurot).
- 24 IFM vaidlustas need otsused eelotsusetaotluse esitanud kohtus. Põhikohtuasi puudutab ühte hagi viiest. IFM väidab esiteks, et fondivalitseja juhatuse koosseisu muutmisega seotud teave ei kujuta endast „olulisi andmeid“ investeerimisfondide seaduse artikli 56 lõike 1 tähenduses, mis näeb ette, et eurofondide prospekte tuleb tähtaja jooksul ajakohastada, kuna uue juhatuse liikmed ei tegele tegevjuhtimisega ega täida valitsemisülesandeid, ning teiseks, et viis rahalist sanktsiooni määrati talle õigusvastaselt, sest tegemist on ainult ühe rikkumisega.
- 25 KFN väidab omalt poolt, et igasugune isikute muutmise fondivalitseja juhatuse koosseisus kujutab endast „oluliste andmete“ muutmist, kuna see asjaolu kuulub prospektides nõutud miinimumteabe hulka, mis muudab prospektide ajakohastamise kohustuslikuks. Lisaks ei määratud viit eraldiseisvat rahatrahvi õigusvastaselt, arvestades asjaolu, et tegevusetus tuvastati kõigi viie IFMi valitsetava eurofondi puhul.

- 26 Neil asjaoludel otsustas Sofiyski Rayonen sad (Sofia rajoonikohus, Bulgaaria) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Millise tähenduse tahtis Euroopa Liidu seadusandja anda mõistele prospekti „olulised andmed“, nagu seda kasutatakse [direktiivi 2009/65] artiklis 72?
 2. Kas [direktiivi 2009/65] artikli 69 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et prospektides vajaliku miinimumteabe, mis on ette nähtud I lisa A loendis, igasugune muutmine on alati hõlmatud mõistega „olulised andmed“ direktiivi artikli 72 tähenduses, mistõttu tuleb neid ette nähtud tähtaja jooksul ajakohastada?
 3. Kas juhul, kui teisele eelotsuse küsimusele vastatakse eitavalt, tuleb lähtuda sellest, et teatud kindla fondivalitseja juhatuse isikulise koosseisu muutmist puudutav teave, kui see puudutab liikmeid, kes ei ole tegevjuhtimisega seotud ja kellele ei anta valitsemisega seotud ülesandeid, on hõlmatud mõistega „olulised andmed“ [direktiivi 2009/65] artikli 72 tähenduses?
 4. Kas [direktiivi 2009/65] artikli 99a punkti r tuleb tõlgendada nii, et fondivalitseja karistamine – iga tema valitsetava investeerimisfondi eest – on lubatud ainult siis, kui [direktiivi 2009/65] artiklite 68–82 ülevõtmiseks vastu võetud riigisisestes õigusnormides ette nähtud investorite teavitamise kohustusi ei täideta korduvalt?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

- 27 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2009/65 artiklit 72 tuleb tõlgendada nii, et selle direktiivi I lisa A loendis ette nähtud teave fondivalitseja kohta, mida prospekt peab direktiivi artikli 69 lõike 2 kohaselt vähemalt sisaldama, on hõlmatud mõistega „prospekti olulised andmed“ kõnealuse artikli 72 tähenduses, mistõttu peab see olema ajakohastatud.
- 28 Kõigepealt tuleb märkida, et direktiiv 2009/65 ei sisalda mõiste „prospekti olulised andmed“ määratlust.
- 29 Sellega seoses tuleb meenutada, et sellise liidu õigusnormi sõnastust, mis selle sisu ja ulatuse täpsustamiseks ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele, tuleb üldjuhul kogu Euroopa Liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt (22. juuni 2021. aasta kohtuotsus Latvijas Republikas Saeima (karistuspunktid), C-439/19, EU:C:2021:504, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Käesoleval juhul ei sisalda direktiiv 2009/65 seoses direktiivi artiklis 72 sätestatud mõiste „prospekti olulised andmed“ ulatusega viidet liikmesriikide õigusele, mistõttu tuleb seda mõistet tõlgendada kogu liidus autonoomselt ja ühetaoliselt, seda enam, et – nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 31 – direktiivi 2009/65 põhjendusest 3 nähtub, et selle direktiiviga soovitakse kooskõlastada neid fonde reguleerivad riigisisised õigusaktid eesmärgiga esiteks ühtlustada selliste fondide konkurentsitingimused liidu tasandil ning teiseks tagada osakuomanike tõhusam ja ühtlasem kaitse.

- 31 Lisaks, kuna – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 28 – mõistet „prospekti olulised andmed“ ei ole direktiivis 2009/65 määratletud, tuleb selle tõlgendamisel lähtuda selles esinevate sõnade harjumuspärasest tähendusest tavakeeles, võttes arvesse nende sõnade kasutamise konteksti ja eesmärke, mida taotletakse õigusaktiga, mille osaks need sõnad on (28. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus Magistrat der Stadt Wien (Grand Hamster – II), C-357/20, EU:C:2021:881, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Esimesena, mis puudutab sõna „oluline“ harjumuspärasest tähendust tavakeeles, siis tuleb märkida, et see omadussõna tähistab tingimata vajalikku teavet vastandina täiendavale või teisejärgulisele teabele.
- 33 Seega tuleb prospekti olulisteks andmeteks pidada andmeid, mis on tingimata vajalikud selleks, et see dokument saaks täita oma funktsiooni.
- 34 Teisena, mis puudutab direktiivi 2009/65 artikli 72 konteksti, siis tuleb märkida, et see säte kuulub direktiivi 2009/65 IX peatüki „Investorite teavitamisega seotud kohustused“ 1. jakku „Prospekti ja perioodiliste aruannete avaldamine“, olles kohe pärast sätteid – eelkõige selle direktiivi artikli 69 lõikeid 1 ja 2 –, milles täpsustatakse, millist teavet peab prospekt sisaldama, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 33.
- 35 Kõigepealt tuleb meenutada, et nimetatud direktiivi artikli 69 lõike 1 esimene ja teine lõik näevad ette, et prospekt peab sisaldama teavet, mis võimaldab investoritel neile pakutavat investeringut ning eelkõige sellega seotud riske teadlikult hinnata, ning et see peab sisaldama selgesõnalist ja hõlpsasti mõistetavat selgitust fondi riskiprofiili kohta, sõltumata instrumentidest, millesse investeeritakse.
- 36 Seejärel tuleb märkida, et direktiivi 2009/65 artikli 69 lõike 1 kolmanda lõigu kohaselt peab prospekt sisaldama teataval hulgal andmeid tasustamispoliitika kohta.
- 37 Seega tuleneb direktiivi 2009/65 artikli 69 lõikest 1 koostoimes artikliga 72, et viimati nimetatud sätte tähenduses on „olulised“ prospekti need andmed, mis on tingimata vajalikud selleks, et investorid saaksid neile pakutavat investeringut ja eelkõige sellega seotud riske teadlikult hinnata.
- 38 Lõpuks on direktiivi 2009/65 artikli 69 lõikes 2 sätestatud, et prospekt peab sisaldama vähemalt direktiivi I lisa A loendis esitatud teavet, juhul kui kõnealune teave juba ei sisaldu selle direktiivi artikli 71 lõike 1 kohaselt prospektile lisatud fonditingimustes või põhikirjas. See on teave lepingulise fondi, fondivalitseja ja äriühinguna asutatud fondi kohta, samuti teave deponooriumi, konsultatsioonifirmade või välisnõustajate kohta investeringute alal, teave osakuomanikele väljamaksete tegemise korra, osakute tagasiostmise või tagasivõtmise ja eurofondi käsitleva teabe kättesaadavaks tegemise kohta, samuti teatav muu investeerimis- ja majandusteave.
- 39 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 34 ja 36 märkis, näitab selles sättes kasutatud sõna „vähemalt“ seadusandja tahet, et teave, millele direktiivi 2009/65 I lisa A loend viitab, kujutab endast miinimumteavet, mida prospekt peab sisaldama ja mille hulka kuuluvad selle loendi punkti 1.8 kohaselt fondivalitseja või äriühinguna asutatud fondi haldus-, juhtimis- ja järelevalveorganite liikmete nimed ja ametid ning andmed nende põhitegevuse kohta väljaspool äriühinguna asutatud fondi, kui see on tähtis fondivalitseja või äriühinguna asutatud fondi seisukohast.

- 40 Kuna liidu seadusandja pidas selles A loendis loetletud andmeid tingimata vajalikuks, et prospekt saaks täita oma funktsiooni võimaldada investoritel teadlikult hinnata neile pakutavat investeringut, tuleb asuda seisukohale, et need andmed on hõlmatud mõistega „prospekti olulised andmed“ direktiivi 2009/65 artikli 72 tähenduses.
- 41 Lisaks tuleb märkida, et liidu seadusandja ei ole kehtestanud selliste tingimata vajalike andmete hierarhiat ei nende olulisuse põhjal investorile ega ka mõne muu kriteeriumi alusel.
- 42 Seega, kui asuda seisukohale, nagu sisuliselt väitsid IFM ning Saksamaa, Luksemburgi ja Poola valitsus oma kirjalikes seisukohtades, et „olulised“ direktiivi 2009/65 artikli 72 tähenduses on vaid mõned neist tingimata vajalikest andmetest, nagu andmed, mis võivad kahjustada märkimisväärselt investorite majandushuve või mõjutada nende investeerimisotsuseid, või samuti andmed, mis on eriti olulised investoritele neile pakutavate investeringutega seotud riskide hindamiseks, siis läheks see vastuollu liidu seadusandja tahtega anda kõigile direktiivi 2009/65 artikli 69 lõikes 2 sätestatud andmetele võrdselt kohustuslik iseloom.
- 43 Kolmandana, mis puudutab direktiiviga 2009/65 taotletavaid eesmärke, siis nähtub selle põhjendustest 3 ja 4, et selleks, et hõlbustada eurofondide osakute vaba liikumise piirangute kõrvaldamist liidus, on selle direktiivi eesmärk kooskõlastada neid fonde reguleerivad riigisisesed õigusaktid, et esiteks ühtlustada nende ettevõtjate konkurentsitingimused liidu tasandil ja teiseks tagada osakuomanike tõhusam ja ühtlasem kaitse. Neid eesmärke arvestades näeb see direktiiv ette ühised tegevusloa andmise, järelevalve, struktuuri ja äritegevuse põhinõuded ning teabe, mille avaldamist eurofondidelt nõutakse.
- 44 Samas ei ole mingit kahtlust, et teabe – mille kajastamine prospektis või sellega lahutamatuult seotud dokumentides on tingimata vajalik – kiire ajakohastamine pärast selle muutmist vastab investorite kaitse eesmärgile, kuna selline kohustuslik ajakohastamine tagab neile prospektis sisalduva teabe usaldusväärsuse.
- 45 Selline tõlgendus on ka kooskõlas käesoleva kohtuotsuse punktis 43 meenutatud eesmärgiga hõlbustada eurofondide osakute vaba liikumise piirangute kõrvaldamist ja ühtlustada liidus nende ettevõtjate konkurentsitingimused. Sellise teabe – mille kajastamine prospektis on tingimata vajalik – ajakohastamise kohustus, mida kohaldatakse ühetaoliselt eurofondide ja fondivalitsejate suhtes olenemata nende päritolu- või asukohaliikmesriigist, aitab kaasa piirangute kaotamisele ja konkurentsitingimuste ühtlustamisele nende ettevõtjate vahel.
- 46 Käesoleva kohtuotsuse punktis 40 tehtud järeldust ei sea kahtluse alla Saksamaa valitsuse kirjalikes seisukohtades esitatud argumendid, mida selles osas toetasid Euroopa Kohtu istungil IFM ja Luksemburgi valitsus ning mille kohaselt tuleb artikli 72 ulatus kindlaks määrata lähtuvalt direktiivi 2009/65 artiklist 78 – mis käsitleb dokumenti „Investorile esitatav põhiteave“, mille äriühinguna asutatud fondid ning fondivalitsejad peavad koostama – nii, et direktiivi 2009/65 artikli 72 tähenduses „oluliste andmetena“ on käsitatavad ainult selles artiklis 78 nimetatud andmed.
- 47 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiivi 2009/65 artikli 78 lõigetes 2 ja 3 on täpsustatud, millist liiki teavet tuleb pidada „investorile esitatavaks põhiteabeks“, see tähendab asjaomase eurofondi peamisi näitajaid käsitlevat asjakohast teavet, kusjuures artikli 78 lõikes 3 on lisaks nimetatud teatav hulk andmeid, mida on kvalifitseeritud „asjaomase eurofondi olulisteks andmeteks“ ja mis

seetõttu peavad sisalduma selles sättes nimetatud dokumendis. Kuid direktiivi 2009/65 artikkel 72 ei käsitle mitte asjaomase eurofondi, vaid prospekti olulisi andmeid. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 41 märkis, ei kasuta direktiivi 2009/65 artiklid 72 ja 78 sama mõistet.

- 48 Peale selle, kuigi direktiivi 2009/65 artiklid 69, 72 ja 78 asuvad samas IX peatükis, kuuluvad kaks esimest artiklit selle peatüki 1. jakku „Prospekti ja perioodiliste aruannete avaldamine“, samas kui selle direktiivi artikkel 78 asub selle peatüki 3. jaos „Investorile esitatav põhiteave“. Kõnealusesse 3. jakku kuuluvad seda teavet sisaldavat dokumenti käsitlevad sätted, mille seas on direktiivi 2009/65 artikkel 82, mis on 3. jao viimane säte ja näeb ette kohustuse ajakohastada investorile esitatava põhiteabe olulised andmed.
- 49 Seega esineb sarnasus direktiivi 2009/65 artiklite 72 ja 82 vahel, millest kumbki näeb ette täiesti eraldiseisva kohustuse ühelt poolt prospekti ja teiselt poolt investorile esitatava põhiteabe ajakohastamiseks.
- 50 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 42 märkis, on nendes kahes dokumendis esitatud teabe ulatus erinev, „investorile esitatav põhiteave“ on kavandatud väga lühikese standardiseeritud sisuga dokumendina, mis antakse tasuta ja aegsasti enne eurofondi osakute märkimist, nagu nähtub direktiivi 2009/65 põhjendustest 59 ja 61, et lihtsustada erinevate pakkumiste võrdlemist, mida eelkõige teevad mittekutselised investorid, nagu see tuleneb direktiivi artikli 78 lõikest 5. Prospekt on aga suunatud igat liiki investorile ning sisaldab üksikasjalikumamat ja ammendavamamat teavet.
- 51 Sellest tuleneb, et direktiivi 2009/65 artikli 72 selline tõlgendus, mille kohaselt kujutavad asjaomase eurofondi olulised andmed endast direktiivi 2009/65 artikli 78 lõigete 2 ja 3 tähenduses prospekti olulisi andmeid, viiks kahe eraldiseisva dokumendi – ühelt poolt „investorile esitatav põhiteave“ ja teiselt poolt prospekt – samastamiseni.
- 52 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2009/65 artiklit 72 tuleb tõlgendada nii, et selle direktiivi I lisa A loendis ette nähtud teave fondivalitseja kohta, mida prospekt peab direktiivi artikli 69 lõike 2 kohaselt vähemalt sisaldama, on hõlmatud mõistega „prospekti olulised andmed“ kõnealuse artikli 72 tähenduses, mistõttu peab see olema ajakohastatud.

Kolmas küsimus

- 53 Võttes arvesse esimesele ja teisele küsimusele antud vastust, ei ole kolmandale küsimusele vaja vastata.

Neljäs küsimus

- 54 Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2009/65 artikli 99a punkti r tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt määratakse fondivalitsejale, kes ei ole täitnud nendes riigisisestes õigusnormides ette nähtud tähtaja jooksul mitme eurofondi puhul selle direktiivi artiklites 68–82 sätestatud prospekti ajakohastamise kohustust, halduskaristus iga fondi eest, kuigi muudatus, mille tõttu prospekte tuli ajakohastada, puudutas ainult fondivalitseja organi koosseisu.

- 55 Sellega seoses tuleb esimesena märkida, et direktiivi 2009/65 artikli 99a punkt r näeb ette, et liikmesriigid tagavad, et nende poolt selle direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud õigus- ja haldusnormides on ette nähtud karistused eelkõige juhuks, kui äriühinguna asutatud fond või fondivalitseja iga valitsetava lepingulise fondi puhul ei täida korduvalt kohustusi seoses investoritele esitatava teabega, nagu on kehtestatud vastavalt riigisisestele sätetele, millega võetakse üle direktiivi artiklid 68–82.
- 56 Seega tuleneb selle sätte sõnastusest ja iseäranis sõna „eelkõige“ kasutamisest, et kuigi liikmesriigid on kohustatud nägema ette karistused selle direktiivi artikli 99a punktis r nimetatud käitumise eest, ei keela see sätte neil karistada muude tegude eest.
- 57 Teisena kinnitab sellist tõlgendust selle sätte kontekst. Nimelt tuleb märkida, et vastavalt direktiivi 2009/65 artikli 99 lõike 1 esimesele lõigule koostoimes direktiivi põhjendusega 69 on liikmesriigid kohustatud – ilma et see piiraks nende õigust kohaldada kriminaalkaristusi – esiteks sätestama selle direktiivi riigisisesse õiguskorda ülevõtmiseks vastu võetud riigisiseste õigusnormide rikkumise eest äriühingutele ja füüsilistele isikutele kohaldatavaid halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid käsitlevad eeskirjad ning teiseks võtma kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks.
- 58 Lisaks tuleneb nimetatud direktiivi artikli 1 lõikest 7 koostoimes direktiivi põhjendusega 15, et liikmesriigid võivad kehtestada selles direktiivis sätestatud nõuetest rangemad nõuded, eelkõige seoses aruandluse ja prospektiga, tingimusel et need rangemad nõuded on üldkohaldatavad ega ole selle direktiiviga vastuolus.
- 59 Seega, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 56, ei ühtlusta direktiiv 2009/65 liikmesriikide õigusakte täielikult, mistõttu on liikmesriigid pädevad valima karistused, mida nad peavad sobivaks.
- 60 Sellest tuleneb, et liikmesriigid võivad kehtestada direktiivi 2009/65 riigisisesse õiguskorda ülevõtmisel karistusi ka muude rikkumiste eest kui direktiivi artikli 99a punktis r nimetatud teod, kusjuures need karistused võivad olla ka direktiivis 2009/65 sätestatud karistustest rangemad.
- 61 Siiski tuleb täpsustada, et direktiivi 2009/65 artikli 99 lõike 1 kolmandast lõigust tuleneb, et halduskaristused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- 62 Direktiivi 2009/65 artikli 99a punkti r grammatiline tõlgendus, nagu see nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 56, on koosõlas ka selle direktiivi eesmärkidega, mis on sõnastatud selle põhjenduses 3 ja milleks on eelkõige tagada osakuomanike tõhusam ja ühtlasem kaitse ning hõlbustada eurofondide osakute vaba liikumise piirangute kõrvaldamist.
- 63 Sellest järeldub, et riigisisised õigusnormid võivad ette näha, et juhul, kui investorite teavitamiskohustust, mis on kehtestatud direktiivi artikleid 68–82 üle võtvate riigisiseste õigusnormidega, ei ole täidetud, võib fondivalitsejale määrata halduskaristused iga tema valitsetava investeerimisfondiga seoses, tingimusel et need karistused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- 64 Seega tuleb neljandale küsimusele vastata, et direktiivi 2009/65 artikli 99a punkti r tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt määratakse fondivalitsejale, kes ei ole täitnud nendes riigisisestes õigusnormides ette nähtud tähtaja jooksul mitme eurofondi puhul selle direktiivi artiklites 68–82 sätestatud prospekti ajakohastamise

kohustust, halduskaristus iga fondi eest, kuigi muudatus, mille tõttu prospekte tuli ajakohastada, puudutas ainult fondivalitseja organi koosseisu, tingimusel et halduskaristus on proportsionaalne, olles seejuures tõhus ja hoiatav.

Kohtukulud

- 65 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiviga 2014/91/EL, artiklit 72

tuleb tõlgendada nii, et

selle direktiivi I lisa A loendis ette nähtud teave fondivalitseja kohta, mida prospekt peab direktiivi artikli 69 lõike 2 kohaselt vähemalt sisaldama, on hõlmatud mõistega „prospekti olulised andmed“ kõnealuse artikli 72 tähenduses, mistõttu peab see olema ajakohastatud.

2. Direktiivi 2009/65 (muudetud direktiiviga 2014/91) artikli 99a punkti r

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt määratakse fondivalitsejale, kes ei ole täitnud nendes riigisisestes õigusnormides ette nähtud tähtaja jooksul mitme vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtja puhul selle direktiivi artiklites 68–82 sätestatud prospekti ajakohastamise kohustust, halduskaristus iga fondi eest, kuigi muudatus, mille tõttu prospekte tuli ajakohastada, puudutas ainult fondivalitseja organi koosseisu, tingimusel et halduskaristus on proportsionaalne, olles seejuures tõhus ja hoiatav.

Allkirjad